
Університету Спліта, які були однією з груп конкурсу Ocean Hackathon 2020, розробили пристрій для відбору зразків мікропластику з моря. Отже, як бачимо за рахунок безлічі наукових та громадських проєктів, наявності студентських асоціацій формуються екологічні знання, навички та уміння. У студентів формується екологічний світогляд, мислення, а через нього – готовність до екосвідомої діяльності.

Використана література:

1. Офіційний сайт University of Split. URL:<https://www.unist.hr/en/about/university-of-split>(дата звернення 28.03.2023 р.)
2. Faculty of Marine Studies URL:<https://www.pfst.unist.hr/nastava/studiji/preddiplomski-studiji/pomorska-nautika>(дата звернення 28.03.2023 р.)
3. Strategy of University of Split 2021-2023. URL: http://www.unist.hr/en/DesktopModules/Bring2mind/DMX/API/Entries/Download?language=en-US&EntryId=2086&Command=Core_Download&PortalId=0&TabId=2675 (дата звернення 28.03.2023 р.)
4. Izvješće o ciljevima održivog razvoja sveučilište u Splitu, 2020. URL: https://www.unist.hr/Portals/0/datoteke/izvjesce_SDG_UNIST.pdf (дата звернення 28.03.2023 р.)

Abstract

Analysis of educational programs in foreign countries is important in the professional training of future navigators. The author analyzed the features of the educational process of the University of Split, Croatia. In particular, the environmental training of navigators was studied. It was determined that the development of environmental awareness in the specialty “Marine Navigation” covers the following courses: “Maritime Law”, “Protection of the Sea and the Marine Environment”; “Safety at sea”; Maritime Safety and Risk Management, professional practice and optional professional practice on board. It was established that the university promotes the development of environmental awareness in numerous segments of its work – through research, construction of new facilities and raising awareness of the importance of conscientious use of water.

Key words: *future navigators, environmental training, environmental awareness, educational programs of foreign countries.*

УДК 37.091.313:94

Радомський І. П.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник відділу андрагогіки,
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-2452-0898

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТНЮ СФЕРУ

Проектна діяльність сьогодні виступає універсальним засобом розвитку людини. В освітній сфері проєктна діяльність виступає як джерело педагогічної активності. Метод проєктів як педагогічна технологія та форма навчальної роботи поширився в першій половині ХХ

століття. В кінці ХХ на початку ХХІ ст. проектування розглядається як особливий вид мисленнєвої діяльності. Сьогодні педагогічне проектування розповсюджується на рівні педагогічних систем, освітнього середовища, особистості, змісту виховання та навчання. Вітчизняні педагоги спрямовують проєктні методи на розвиток особистості, підготовку до життя і праці.

Ключові слова: метод проєктів, педагогічна технологія, проєктна діяльність, історія проблеми.

Проєктна діяльність сьогодні виступає універсальним засобом розвитку людини. Дорослими проєктна діяльність може використовуватись для самовдосконалення та професійного розвитку, стати генератором творчих проявів особистості.

Актуальним питанням впровадження інноваційних процесів в освіті загалом та освіті дорослих зокрема є упровадження педагогічного проектування.

Працівники освітньої сфери активно долучаються до проєктної діяльності. Результативність педагога все більше залежить від його вміння будувати свою діяльність на науковій основі, планувати не тільки сам освітній процес, але і його результати, детально уявити майбутні зміни, оцінити їх очікуваний ефект.

Освітняни, що залучаються до проєктної діяльності мають можливість реалізовувати освітні проєкти як розробники чи виконавці в межах закладу освіти, де вони працюють, проектувати власні освітні програми, курси чи тренінги, долучатись до різноманітних мережевих проєктів.

В освітній сфері проєктна діяльність як джерело педагогічної активності формувалась протягом довгого періоду. Про необхідність впровадження дослідницького спрямування в педагогічний процес зазначав основоположник педагогіки Я. А. Коменський. Він писав: “Людей необхідно вчити головним чином тому, щоб вони отримували знання не з книг, а спостерігаючи самостійно небо і землю, дуби, буки, тобто щоб вони досліджували та пізнавали самі предмети, а не пам’ятали лише чужі спостереження і пояснення” [4, с. 138].

На початку ХХ століття значний вклад у розвиток проєктної діяльності в освітній сфері внесли Дж. Дьюї, К. Поппер, Г. Саймон, В. Кілпатрик, Е. Коллінгс та інші.

Метод проєктів як педагогічна технологія та форма навчальної роботи поширився в першій половині ХХ століття. Він поєднав в собі евристичну, дослідницьку, експериментальну, наукову складові. Основоположником методу проєктів вважається американський філософ та педагог Дж. Дьюї. Освітню місію науковець розглядав в тому, що навчання повинно не стільки давати знання необхідні в майбутньому, скільки розвивати здібності учня вирішувати “тут і зараз” свої нагальні життєві потреби.

У своїх наукових працях Кілпатрик [2, 3] виділяв наступні види проєктів: творчі; споживчі (пов’язані з розвагами); проєкти розв’язання проблем або інтелектуальних ускладнень; проєкти-вправи.

З появою в Радянському союзі (1925 р.) перекладу книги В. Кілпатрика “Метод проєктів” навчальне та педагогічне проектування розвивалось як специфічна форма педагогічної діяльності, але вже в 1931 році постановою ЦК ВКП (б) метод проєктів було засуджено через те що він “не давав можливості учням опанувати системою знань в області конкретних навчальних курсів”, та в наступні більш ніж пів століття в СРСР метод проєктів як самостійний не використовувався.

На відміну від СРСР в таких країнах як США, Великобританія, Бельгія, Фінляндія, Німеччина, Італія, Бразилія, Голландія та багатьох інших гуманістичні

підходи в освіті та метод проєктів Дж. Дьюї набули популярності.

В 70-80-х роках ХХ ст. науковці активно почали використовувати інженерну термінологію проєктування в педагогічній діяльності (Г. Щедровицький, В. Краєвський, І. Лернер). Поняття “проєкт” в методології педагогічної діяльності використовував Г. Щедровицький в 1968 році у своїй праці “Педагогіка і логіка”, а Н. Кузьміна виокремила проєктувальний компонент в структурі діяльності педагога. Радянська педагогіка починає оперувати поняттями “педагогічне проєктування”, “проєктувальна діяльність учителя”, “педагогічний проєкт”.

Проєктна діяльність в освітній сфері набула нового поштовху в 90-х роках минулого століття. Окреслилось гуманістичне спрямування педагогічного проєктування викликане залученням до його методології філософських, культурологічних, психологічних знань. Практичні можливості проєктної діяльності в освіті набули подальшого розвитку у зв'язку з бурхливим розвитком інформаційно-комунікаційних технологій.

Надалі педагогічне проєктування розповсюджується на рівні педагогічних систем, освітнього середовища, особистості, змісту виховання та навчання. Відбувається процес формування проєктного простору учасників освітнього процесу.

Наукові основи досліджень педагогічного проєктування в Україні були закладені А. Макаренко і Г. Ващенко. А. Макаренко розглядав педагогічне проєктування як засіб досягнення загальної мети виховання, проєктування здібностей та схильностей кожного вихованця, а об'єктом проєктування вважав людину, а справжній розвиток педагогіки на думку науковця полягає у її здатності “проєктувати особистість” [5].

Г. Ващенко зосереджував увагу на необхідності застосування методу проєктів як активного методу навчання, для якого “характерний практичний ухил навчання та зв'язок із життям”. Науковець наголошував, що при реалізації проєктів “слід звертати увагу на органічне поєднання теорії й практики, оскільки завдання проєкту не тільки в тім, щоб виконати якусь корисну роботу, а в тім, щоб на цій роботі поширити свій світогляд, набути теоретичних знань, що дають змогу краще розуміти життя та краще по-науковому творити його” [1, с. 221].

Як зазначає Г. Романова, вітчизняні дослідники спрямовували проєктні методи на розвиток особистості, підготовку до життя і праці, тоді як закордонна педагогіка донині зберігає спрямування розгляду проєктної діяльності як методу заломлення теоретичних знань у практиці розв'язання особистісних завдань, що стало підґрунтям розвитку технологічної парадигми освіти” [6, с. 47].

Особливості сучасного стану освіти передбачають необхідність масового засвоєння основ проєктної діяльності. Рух соціуму в напрямку неперервної освіти призводить до постійної зміни характеру мотивації та необхідних компетенцій на кожному життєвому етапі особистості. Усі учасники освітнього процесу вимушені оперувати все більшими об'ємами інформаційних потоків, щоб встигати за сучасними тенденціями в науці та своїми напрямками професійної діяльності.

Використана література:

1. Ващенко Г. Загальні методи навчання : підручник для педвузів. Харків : Державне видавництво України, 1929. 232 с.
2. Килпатрик, В. Х. Воспитание в условиях меняющейся цивилизации. Москва : Работник просвещения (Kilpatrik, W. H. (1930). Education for a changing civilization. Moscow: Educator).
3. Килпатрик В. Х. Основы метода. М.; Л. : Госиздат, 1928. 115 с.
4. Коменский Я. А. Великая дидактика / пер. с лат. А. Щепинский. Санкт-Петербург: Типография Э.

-
- Арнольда, 1893. 326 с.
5. Макаренко А. С. Методика організації виховного процесу. Твори : в 7 т. Київ : Рад. школа, 1954. Т. 5. 382 с.
  6. Романова Г. М. Теорія і практика підготовки викладачів вищих економічних навчальних закладів до проектування навчальних технологій : дис. д-ра пед. наук : 13.00.04 теорія і методика професійної освіти / Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. Київ, 2012. 543 с.

Abstract

Today, project activity is a universal means of human development. In the field of education, project activity acts as a source of pedagogical activity. The project method as a pedagogical technology and form of educational works pread in the first half of the 20th century. At the end of the XX and the beginning of the XXI century, design is considered as a special type of thinking activity. Today, pedagogical design is spread at the level of pedagogical systems, educational environment, personality, content of education and training. Domestic teachers direct project methods to personality development, preparation for life and work.

Keywords: *project method, pedagogical technology, project activity, history of problem.*

УДК 379.091.3:62-057.21

Рахманов В. О.,
доктор педагогічних наук, доцент,
Національний авіаційний університет,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-7180-4087

ГОЛОГРАФІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ В УМОВАХ ОСВІТНЬО-ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Для покращення підготовки майбутніх інженерів в умовах освітньо-інформаційного середовища голографічні підходи можуть бути корисні та стати ще одним ресурсом, який може змінити спосіб створення та проведення занять. Щоб отримати цей результат, необхідно вивчити доцільність голографічних технологій відповідно до підготовки в умовах освітньо-інформаційного середовища. Розкрито сутність розглянутих голографічних підходів до підготовки, описано переваги та особливості їх впровадження у навчальний процес технічного університету. Це допомагає студентам активізувати пізнавальну діяльність та стимулювати їх до самоосвіти. У ході опрацювання низки дослідницьких ідей запропоновані різні наукові підходи до трактування терміну “голографічні технології”. Відповідно до наявних концепцій, голографічні технології можна розглядати як результат творчого процесу і як процес впровадження нововведень. Визначені особливості, перспективи впровадження голографічних підходів у навчальний процес технічного університету, які потребують подальшого детального аналізу та вивчення в комплексній взаємодії з інформаційними системами.

Ключові слова: *голографічні підходи до навчання; інформаційні системи; навчальний процес; освітньо-інформаційне середовище; підготовка майбутніх інженерів.*

Ефективність організації та надання якісних освітніх послуг вищою професійною